

OPINIÓ

JOSEP MARIA BERNILS MACH

Els 142 anys de gas a Figueres

La societat Gas Figueres ha estat venuda a la companyia Hidrocarbúric a través de la seva filial Gas de Asturias. Desapareix així la propietat plenament figuerenca d'una societat que havia nascut fa 142 anys i que actualment subministra gas natural a les poblacions de Figueres i Vilafant. Fa temps que aquesta societat havia estat interessada per Gas Natural però els tràmits, pel que es veu, no van proliferar.

El subministrament de gas a la vila de Figueres fou inaugurat el 7 d'octubre de 1860, després de dos anys de tràmits i de treballs. Cal dir que fins llavors la població disposava d'un enllumenat públic de carrers i places amb fanals d'oli instal·lats el 1804. El nou sistema d'enllumenat per gas havia arribat per primera vegada a Espanya amb el subministrament a particulars i al servei públic de Barcelona el 1842. Després seria Madrid, Sabadell, València, Bilbao, etc.

Pel que fa a Figueres, aquesta ciutat té l'honor d'haver estat la primera població de la província en emprar aquest nou sistema d'enllumenat per gas ja que a la capital de Girona el seu Ajuntament no feu la concessió del servei fins a un any després.

A Figueres tot va començar quan el 1858 es va reunir la corporació municipal per escoltar una proposta que presentava el senyor Antoni Casanovas, que representava la Societat

Humbert i Cia, amb domicili social a Barcelona. Aquest va manifestar que la seva empresa era posseïdora en exclusiva de la invenció de l'enllumenat del gas dit «residu compost», que feia poc havia estat instal·lat en un suburbi de Barcelona. Assegurava que el gas de residu tenia d'un vint a un vint-i-cinc per cent més d'avantatges que el produït de forma ordinària pel carbó de pedra i que oferia una llum clara, blanca, radiant, inodora i econòmica. En realitat consistia en un perfeccionament químic d'aquest sistema.

L'Ajuntament va acceptar la proposta i va imposar, entre altres, la condició que calia començar amb la instal·lació de 140 fanals per als carrers que s'encendrien de 5 a 6 hores diàries amb un gas que havia de ser de bona qualitat, blanc i pur, sense emetre fum ni olor. El preu a pagar era de quinze cèntims per hora.

L'expedient fou informat per un Consell Provincial que funcionava en el Govern Civil i que fou tramès al Ministeri de Governació, a Madrid, que va emetre una Reial Ordre on s'establien normes específiques pel gasòmetre de Figueres i que havien de servir de caràcter general per a altres fàbriques espanyoles, ja que en aquell moment encara no hi havia cap reglament oficial sobre l'enllumenat per gas.

La instal·lació de gas a Figueres va promoure diverses reclamacions per les tarifes que s'aplicarien, uns altres veïns del barri van manifestar que era un perill i que faria molt mala olor i alguns industrials es van barallar per aconseguir el dret d'efectuar les reparacions domè-

«L'any 1896 va començar una mala etapa per al gas de la ciutat. A Figueres, es va instal·lar l'enllumenat elèctric ràpidament en créixer»

tiques un cop instal·lat el servei. Finalment va ser inaugurat el dia 7 d'octubre de 1860. Els veïns van trobar una gran diferència amb l'enllumenat dels carrers per l'antic sistema de fanals d'oli, ja que ara la llum era blanca i sense deixar residus, en lloc de la groguenca de l'oli. L'empresa estava ubicada al carrer de les Eres de la Vila, on s'ha mantingut en tot aquest període d'un segle i mig. Aleshores era un carrer encara no obert del tot al trànsit i allunyat del nucli urbà.

L'èxit va ser immediat i alguns veïns d'altres carrers van demanar que se'ls posés aquest enllumenat als seus barris i a la vegada es va demanar la seva instal·lació a les cases particulars. Aquí van sorgir els contrincants de la companyia, ja que alguns empresaris manifestaren que l'autorització municipal no donava l'exclusiva d'aquestes obres a la companyia i per tant podien fer-ho altres instal·ladors. Hi hagueren sis empresaris locals que signaren l'escrit.

Inicialment no foren gaires els domicilis que adoptaren aquest sistema, ja que resultava car, tant pels treballs de la instal·lació com per

al seu consum, acostumats com estaven a l'enllumenat amb espelmes i al foc de carbó vegetal per a la cuina. Poc a poc s'anà introduint. L'Ajuntament va posar llums de gas al Teatre Municipal, al Casino Liceu Figuerenc, en el seu local social, i diversos benestants a casa seva.

Al llarg del temps es formularen reclamacions per les deficiències en les calories de gas per la mala qualitat del carbó subministrat, pels seus augmentats i per alguns talls, ja que en més d'una ocasió, l'Ajuntament, per problemes econòmics, havia deixat de pagar factures i la companyia havia respost tancant el servei.

L'any 1896 va començar una mala etapa per al gas de la ciutat. A Figueres es va instal·lar l'enllumenat elèctric i ràpidament va créixer l'interès pel gas. El 1916, una disposició governamental va ordenar la supressió de la meitat dels fanals de gas, ja que la primera Guerra Mundial que tenia lloc a Europa havia disminuït el subministrament de carbó procedent d'Anglaterra i cinc anys més tard, en haver caducat el contracte de la companyia amb l'Ajuntament, es va suprimir el seu ús pels fanals públics que encara quedaven. Justament llavors l'empresa va passar a mans d'un figuerenc: Carles Cusi de Miquel, precisament l'empresari introductor de l'electricitat a Figueres, el qual, tres anys més tard, la va vendre a l'empresa també figuerenca, Gregori i Cia. Aquesta va mantenir-ne la titularitat fins al 1966, que va ser adquirida pel també figuerenc Miquel Lluansi i que va anomenar-la Gas Figueres

SA, el qual s'ha mantingut fins fa uns quants dies.

Durant el període dirigit per Miquel Lluansi, l'empresa va fer un canvi espectacular. Primerament, va substituir el sistema de gas de naftes i poc després ja va introduir el gas natural i Figueres va ser la primera població espanyola a emprar el gas natural per a usos domèstics. Els primers subministraments de gas procedien d'Alaska però tot seguit ja van arribar des de Líbia.

La magnitud que va agafar l'empresa va motivar que el seu propietari projectés el canvi de l'estació receptora que encara estava al carrer de les Eres de la Vila, molt cèntric i transitat. El 1967 va demanar traslladar-la a uns terrenys que tenia emplaçats als afores, a la zona lliure permanent, situats al camí de Santa Llogaia. Tots els informes emesos pels tècnics locals i provincials foren favorables al trasllat però incomprendible, l'Ajuntament va denegar el permís. El 1974, amb un altre Ajuntament, l'empresa va tornar a demanar el permís de trasllat i en poques setmanes li fou concedit, fent constar «como de forma incomprendible la petició se frustrara en el año 1967 por culpa del propio Ayuntamiento». El 6 de maig de 1976 es va inaugurar la nova planta regasificadora en el nou emplaçament, ampliada i notablement millorada, amb un servei per tothom clogiat. A l'antic local del carrer de les Eres de la Vila només hi van quedar les oficines, on encara romanen.

Cronista oficial de Figueres

«Catalunya desde España, España desde Catalunya. Percepciones y actitudes ciudadanas»

Joaquín Arango
Sociòleg i exdirector del Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS)

Tribuna Girona el convida a la conferència que se celebrarà **Dimecres, 17 d'octubre**

A les 20.00 a l'Auditori Narcís de Carreras de «la Caixa»

Nota: Per assistir-hi cal reservar lloc al telèfon: 972 413 106

L'AJUNTAMENT ESPERA ATURAR EL SEU FUNCIONAMENT DILLUNS DIA 14 D'OCTUBRE

L'Escala ja té l'ordre per aturar l'antena del carrer del Port

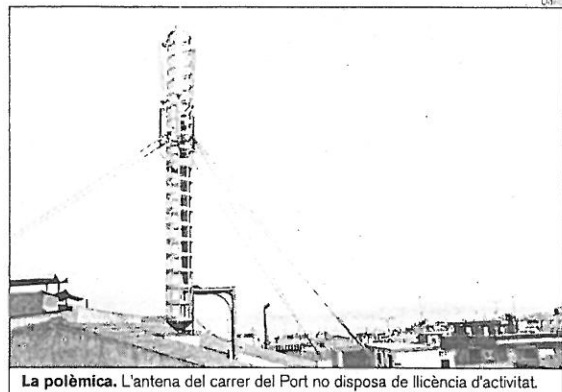
El jutjat dona la raó a CiU en relació a la llicència d'activitat

MAYTE LLANDRICH
L'ESCALA

□ L'Ajuntament ha fet públic el que pretén que sigui l'acte definitiu per aturar les radiacions de l'antena de telefonia mòbil de l'edifici de Telefónica del carrer del Port, acció que ha fet amb deu dies d'antelació.

La jutgessa ha donat la raó a l'Ajuntament, negant a Telefónica que tingui la llicència d'activitats en regla i afegint que la llicència d'obres no empara l'activitat de l'empresa. Aquesta manifestació significa que denegen totes les peticions de l'empresa de mesures cautelars abans d'arribar a aturar l'activitat i, per tant, finalment dona suport a l'acte administratiu de l'Ajuntament.

Davant aquest punt, l'Ajuntament ja ha demanat autorització judicial per poder entrar en el domicili privat de Telefò-

La polèmica. L'antena del carrer del Port no disposa de llicència d'activitat.

nica del carrer del port. Autorització que ha estat concedida. Per tant, l'Ajuntament ja ha posat data i hora per tal de procedir a aturar aquesta activitat: dilluns, 14 d'octubre, a dos quarts de deu del matí. L'anunci es va fer ahir al matí pels

serveis jurídics de l'Ajuntament. S'espera que en els propers dies no es torci aquesta via jurídica i l'empresa no aconseguixi cap més demora en el procés per aturar l'activitat il·legal de l'antena del carrer del Port.